

NBP

Narodowy Bank Polski

Grudzień 2017 r. – styczeń 2018 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Grudzień 2017 r. – styczeń 2018 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Wydział Integracji Europejskiej Departamentu Zagranicznego
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2018 r.

Najważniejsze w tym miesiącu

- **Pakiet dokumentów dotyczących pogłębiania unii gospodarczej i walutowej**

Komisja Europejska (KE) zaproponowała plan działania na rzecz pogłębiania unii gospodarczej i walutowej (UGW), w tym konkretne kroki, które należy podjąć w ciągu następnych 18 miesięcy. Częścią pakietu są inicjatywy ustawodawcze dotyczące: utworzenia Europejskiego Funduszu Walutowego (EFW), włączenia postanowień art. 3 międzyrządowego *Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej* do przepisów prawnych Unii Europejskiej (UE), zwiększenia puli środków na pomoc techniczną udzielaną w ramach programu wsparcia reform strukturalnych umożliwienia wykorzystania przez kraje członkowskie krajowych rezerw wykonania z budżetu UE na wsparcie reform strukturalnych.

[więcej w pkt 1.1](#)

- **Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego**

Rada Generalna Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) omówiła najważniejsze czynniki ryzyka dla stabilności finansowej w UE. Jako główne zagrożenie w dalszym ciągu wskazywana jest zmiana wyceny premii za ryzyko na globalnych rynkach finansowych. Przedmiotem dyskusji były również: raport w sprawie wprowadzenia w UE europejskich papierów wartościowych zabezpieczonych obligacjami skarbowymi oraz ramy prawne stosowania w UE buforów strukturalnych. Rada Generalna przyjęła ponadto zalecenia w sprawie ograniczania ryzyka związanego z niedopasowaniem płynności i dźwignią funduszy inwestycyjnych.

[więcej w pkt 6.1](#)

- **Sprawozdanie KE z postępów w zmniejszaniu wolumenu kredytów zagrożonych w UE**

KE opublikowała komunikat dotyczący realizacji planu działań na rzecz zmniejszenia poziomu kredytów zagrożonych (*non-performing loans*, NPLs) w Europie, wyznaczonego przez Radę Unii Europejskiej (Radę) w lipcu 2017 r. Przedstawiła w nim pierwsze sprawozdanie z dotychczas podjętych – zarówno przez KE, jak i inne instytucje unijne – działań w tym zakresie. Mimo że odsetek NPLs maleje (w II kwartale 2017 r. był najniższy od IV kwartału 2014 r. – 4,6%), łączny wolumen NPLs nadal znacznie przekracza poziom sprzed kryzysu finansowego.

[więcej w pkt 1.5](#)

- **Raport w sprawie możliwości i konsekwencji utworzenia w UE rynku papierów wartościowych zabezpieczonych obligacjami skarbowymi**

ESRB opublikowała raport przedstawiający możliwości i konsekwencje utworzenia w UE rynku papierów wartościowych zabezpieczonych obligacjami skarbowymi (*sovereign bond-backed securities*, SBBS). Celem wprowadzenia SBBS miałyby być zmniejszenie powiązań między

sytuacją w sektorze bankowym i w sektorze rządowym, bez wyłączenia odpowiedzialności poszczególnych krajów za prowadzoną politykę fiskalną i dług publiczny.

[więcej w pkt 6.3](#)

▪ **Rozpoczęcie testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE**

Dnia 31 stycznia 2018 r. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) ogłosił rozpoczęcie testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE, których celem jest ocena odporności banków w UE na niekorzystne warunki rynkowe. Wyniki mają zostać opublikowane do 2 listopada br.

[więcej w pkt 7.8](#)

Spis treści

1. Komisja Europejska	6
1.1. Pakiet dokumentów dotyczących pogłębiania unii gospodarczej i walutowej	6
1.2. Publikacja ósmego sprawozdania o poborze podatku od wartości dodanej i procedurach kontrolnych	8
1.3. Uruchomienie wobec Polski art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej	9
1.4. Postanowienia zmienionej dyrektywy w sprawie usług płatniczych już obowiązują	10
1.5. Sprawozdanie KE z postępów w zakresie zmniejszenia wolumenu kredytów zagrożonych w UE	11
2. Rada Unii Europejskiej	12
2.1. Posiedzenie Rady Ecofin 5 grudnia 2017 r.	12
2.2. Prezydencja bułgarska w Radzie	13
2.3. Posiedzenie Rady Ecofin 23 stycznia 2018 r.	13
3. Eurogrupa	14
3.1. Posiedzenie Eurogrupy 4 grudnia 2017 r.	14
3.2. Oświadczenie w sprawie Grecji	14
4. Rada Europejska	15
4.1. Posiedzenie Rady Europejskiej 14–15 grudnia 2017 r.	15
4.2. Posiedzenie Rady Europejskiej (art. 50) w dniu 15 grudnia 2017 r.	15
4.3. Szczyt strefy euro	16
5. Europejski Bank Centralny	17
5.1. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej z grudnia 2017 r.	17
5.2. Priorytety nadzorcze jednolitego mechanizmu nadzorczego na 2018 r.	17
5.3. Wyniki styczniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro	18
5.4. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej ze stycznia 2018 r.	18
5.5. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	19
5.6. Przebieg programu skupu aktywów	19
6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego	20
6.1. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego	20
6.2. Opinia w sprawie planów zastosowania przez władze cypryjskie instrumentu makroostrożnościowego na podstawie art. 458 CRR	21
6.3. Raport w sprawie możliwości i konsekwencji utworzenia w UE rynku papierów wartościowych zabezpieczonych obligacjami skarbowymi	22
7. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	23

7.1. Wstępna ocena wpływu aktualizacji Bazylei III na sektor bankowy w UE	23
7.2. Opinia w sprawie planów zastosowania przez władze cypryjskie instrumentu makroostrożnościowego na podstawie art. 458 CRR	24
7.3. Raport w sprawie wpływu wymogów pokrycia płynności na stabilność i właściwe funkcjonowanie rynków finansowych	24
7.4. Raport oraz projekt regulacyjnych standardów technicznych w zakresie uproszczonych obowiązków oraz zwolnień dotyczących opracowywania planów naprawy i planów <i>resolution</i>	25
7.5. Aktualizacja raportu EBA w sprawie MREL	26
7.6. Wytyczne dotyczące zakresu ujawnień w związku z okresem przejściowym stosowania Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9	26
7.7. Raport w sprawie wdrożenia wytycznych EBA w zakresie metod obliczania składek na rzecz systemów gwarantowania depozytów	27
7.8. Rozpoczęcie testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE	28
8. Inne	30
8.1. Zakończenie pierwszej fazy negocjacji dotyczących wyjścia Wielkiej Brytanii z UE	30
8.2. Nowy internetowy rejestr aktów delegowanych	31
8.3. Sprawozdanie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego na temat Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji	32
8.4. Sprawozdanie ETO na temat zarządzania kryzysowego EBC w odniesieniu do banków	32
Zapowiedzi wydarzeń w lutym 2018 r.	34
Wykaz skrótów	35
Autorzy i źródła	39

1. Komisja Europejska

1.1. Pakiet dokumentów dotyczących pogłębiania unii gospodarczej i walutowej

KE opublikowała 6 grudnia 2017 r. pakiet dokumentów dotyczących pogłębiania UGW. Pakiet zawiera następujące propozycje legislacyjne:

- Projekt [rozporządzenia](#) dotyczącego utworzenia EFW, który ma zastąpić Europejski Mechanizm Stabilności (*European Stability Mechanism, ESM*). Zgodnie z projektem EFW będzie kontynuował działania ESM w zakresie udostępniania finansowej pomocy stabilizacyjnej państwom członkowskim. Jednocześnie otrzyma nowe zadanie – zapewnienia wspólnego mechanizmu ochronnego w postaci linii kredytowej lub gwarancji dla jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. W projekcie przewiduje się także łatwiejsze (niż w ramach ESM) podejmowanie decyzji w sytuacjach nagłych¹ oraz bardziej bezpośrednio zaangażowanie EFW w zarządzanie programami pomocy finansowej. Z czasem EFW mógłby też wprowadzać nowe instrumenty finansowe, na przykład w celu wsparcia ewentualnego mechanizmu stabilizacyjnego strefy euro.
- Projekt [dyrektywy](#) w sprawie wzmocnienia odpowiedzialności fiskalnej i podejścia średniookresowego w polityce fiskalnej państw członkowskich. Celem projektu jest włączenie postanowień art. 3 międzyrządowego *Traktatu o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej (Treaty on stability, coordination and governance in the Economic and Monetary Union, TSCG)* do przepisów prawnych Unii², z uwzględnieniem odpowiedniej elastyczności wbudowanej w pakt stabilności i wzrostu.
- Projekt [rozporządzenia](#) nowelizującego rozporządzenie z maja 2017 r. w sprawie utworzenia programu wsparcia reform strukturalnych³ na lata 2017–2020. Nowelizacja ma zwiększyć pomoc techniczną udzielaną w ramach programu z 142,8 mln euro do 222,8 mln euro, przy wykorzystaniu środków z zasobów instrumentu elastyczności w bieżących wieloletnich ramach

¹ Podobnie jak w ESM jednomyślność obowiązywałaby przy podejmowaniu decyzji mających znaczny wpływ finansowy na państwa członkowskie (np. decyzje dotyczące zdolności do udzielania pożyczek, decyzje w sprawie wezwań do uzupełnienia kapitału, niemających pilnego charakteru). Jednakże w przypadku decyzji dotyczących przyznania wsparcia finansowego lub wypłat na rzecz członków EFW konieczność osiągnięcia jednomyślności zastąpiono wymogiem uzyskania wzmocnionej większości kwalifikowanej (85%).

² Artykuł ten nakłada obowiązek stosowania zasady zrównoważonego budżetu w kategoriach strukturalnych, którą uzupełnia mechanizm korygujący uruchamiany w przypadku stwierdzenia znacznych odchyleń.

³ Podstawą prawną programu jest [rozporządzenie](#) przyjęte w maju 2017 r. Uzupełnienia on istniejące unijne programy i zasoby przeznaczone na budowanie zdolności państw członkowskich w zakresie przygotowania i wdrożenia reform oraz pomoc techniczną. Wyróżnia go zapewnianie pomocy, porad i wiedzy fachowej w terenie (tzn. organom wspieranych państw członkowskich) podczas całej reformy lub na jej etapach.

finansowych. Dodatkowo KE proponuje, by państwa członkowskie mogły przenieść do programu część środków przeznaczonych na pomoc techniczną towarzyszącą europejskim funduszom strukturalnym i inwestycyjnym. Według szacunków KE cała pula wsparcia z programu mogłaby dzięki temu wzrosnąć do 300 mln euro.

- Projekt [rozporządzenia](#) nowelizującego tzw. rozporządzenie ogólne (zawierające wspólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych i inwestycyjnych UE). Celem nowelizacji jest wzmocnienie związku pomiędzy budżetem UE a semestrem europejskim, przez umożliwienie wykorzystania krajowych rezerw wykonania⁴ na wsparcie reform strukturalnych, do których realizacji państwa członkowskie zobowiązują się w krajowych programach reform.

KE zaproponowała plan działania na rzecz pogłębienia UGW, w tym konkretne kroki, które należy podjąć w ciągu następnych 18 miesięcy. Częścią pakietu są inicjatywy ustawodawcze dotyczące: utworzenia EFW, włączenia postanowień art. 3 TSCG do przepisów prawnych UE, zwiększenia puli środków na pomoc techniczną udzielaną w ramach programu wsparcia reform strukturalnych, umożliwienia wykorzystania przez kraje członkowskie krajowych rezerw wykonania w budżecie UE na wsparcie reform strukturalnych.

Ponadto w ramach pakietu KE opublikowała:

- [Komunikat](#) pt. *Europejski minister gospodarki i finansów*. KE zawarła w nim propozycję powołania europejskiego ministra gospodarki i finansów, który mógłby sprawować obowiązki wiceprzewodniczącego KE i przewodniczyć Eurogrupie. Miałoby to zwiększyć spójność, efektywność, przejrzystość i demokratyczne rozliczanie realizacji polityki gospodarczej w UE i strefie euro.
- [Komunikat](#) pt. *Nowe instrumenty budżetowe na rzecz stabilnej strefy euro osadzone w ramach prawnych Unii*. KE zaproponowała w nim nowe instrumenty fiskalne wspierające stabilność strefy euro. W komunikacie podsumowała propozycje zawarte w opisanych powyżej projektach legislacyjnych. Ponadto KE zapowiedziała, że w maju 2018 r., przygotowując wieloletnie ramy finansowe na okres po 2020 r., zamierza opublikować propozycje dotyczące: (i) wsparcia reform w państwach członkowskich w ramach semestru europejskiego przez wprowadzenie nowych narzędzi realizacji reform, a także przez wsparcie techniczne konkretnych działań na wniosek państwa członkowskiego, (ii) specjalnego instrumentu wspomagającego konwergencję państw członkowskich spoza strefy euro; (iii) utworzenia mechanizmu stabilizacyjnego

⁴ Rezerwa wykonania jest to część środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych dla danego państwa członkowskiego, która pod koniec okresu objętego programami (w bieżącej perspektywie w 2019 r.) zostaje przyznana na wsparcie programów (ocenianych za pomocą wskaźników uzgodnionych wcześniej między KE a danym krajem) najlepszych pod względem realizacji zakładanych celów, jakości zarządzania i postępów we wdrażaniu.

strefy euro, mającego utrzymać poziom inwestycji w sytuacji dużych wstrząsów asymetrycznych.

- [Komunikat](#) pt. *Dalsze kroki na rzecz dokończenia budowy unii gospodarczej i walutowej: plan działania*. W dokumencie podsumowano propozycje zawarte w pakiecie, a także plan działań na kolejnych 18 miesięcy. Plan zakłada:
 - do połowy 2018 r.: przyjęcie niezbędnych aktów prawnych w celu dokończenia budowy unii bankowej, w tym pakietu dotyczącego redukcji ryzyka (z listopada 2016 r.); kontynuowanie prac nad projektami dotyczącymi unii rynków kapitałowych; osiągnięcie porozumienia w sprawie wspólnego mechanizmu ochronnego w ramach jednolitego funduszu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków w celu uruchomienia go do 2019 r.; przyjęcie nowelizacji rozporządzenia w sprawie programu wspierania reform strukturalnych i nowelizacji rozporządzenia ogólnego;
 - do końca 2018 r.: przyjęcie wniosku w sprawie europejskiego systemu ubezpieczenia depozytów (*European Deposit Insurance Scheme, EDIS*), sformalizowanie dialogu gospodarczego między Parlamentem Europejskim (PE) i KE;
 - do połowy 2019 r.: przyjęcie wniosków prowadzących do: (i) utworzenia EFW, (ii) włączenia TSCG do prawa UE oraz (iii) ustanowienia jednolitej reprezentacji strefy euro w Międzynarodowym Funduszu Walutowym (MFW); porozumienie odnośnie do roli europejskiego ministra gospodarki i finansów; zakończenie dyskusji nad oczekującymi na rozpatrzenie wnioskami dotyczącymi usprawnienia funkcjonowania strefy euro oraz przyjęcie propozycji wsparcia reform strukturalnych, a także wyżej wymienionych propozycji, które KE zamierza przedstawić w maju 2018 r.; sfinalizowanie wszystkich oczekujących na przyjęcie inicjatyw ustawodawczych na rzecz unii rynków kapitałowych.

1.2. Publikacja ósmego sprawozdania o poborze podatku od wartości dodanej i procedurach kontrolnych

Zgodnie z opublikowanym 18 grudnia 2017 r. ósmym [sprawozdaniem](#) o poborze podatku od wartości dodanej⁵ i procedurach kontrolnych całkowite dochody budżetu UE z tytułu zasobów własnych opartych na VAT wzrosły z 14,019 mld euro w 2013 r. do 18,087 mld euro w 2015 r. Oznacza to, że względny udział dochodów z zasobów własnych opartych na VAT w zasobach własnych ogółem zwiększył się z 9,4% w 2013 r. do 12,4% w 2015 r. Jednocześnie, zgodnie z raportem, w latach 2011–2015 luka w podatku VAT (tzn. różnica między kwotami całkowitych pobranych dochodów z VAT a kwotami, które spodziewano się pobrać) najpierw wzrosła i osiągnęła najwyższy poziom w 2013 r. (około 162 mld euro), a następnie zmniejszyła się do około 152 mld euro w 2015 r. KE podkreśliła, że na pobór podatku VAT oddziałuje m.in. skuteczność procesów i procedur

⁵ Sprawozdanie sporządzono na podstawie art. 12 rozporządzenia Rady nr 1553/89 w sprawie ostatecznych jednolitych warunków poboru środków własnych pochodzących z podatku od wartości dodanej. Nakłada on na KE obowiązek przedstawiania Radzie Europejskiej (RE) i PE, co trzy lata, sprawozdania na temat stosowanych w państwach członkowskich procedur rejestrowania podatników oraz ustalania wysokości i poboru podatku VAT, jak również o formach i wynikach systemów kontroli VAT. Ósme sprawozdanie obejmuje zmiany, które zaszły w latach 2013–2016 (dane liczbowe odnoszą się do lat 2013–2015).

administracji podatkowej. W związku z tym funkcjonowanie administracji podatkowej wpływa na wysokość zasobów własnych opartych na VAT, należnych UE od państw członkowskich.

Raport zawiera m.in. następujące zalecenia mające na celu uzupełnienie trwającej modernizacji unijnego systemu VAT:

1. Państwa członkowskie powinny wdrożyć system monitorowania i oceny, który pozwoli na kontrolę wydajności i skuteczności podejmowanych działań (tj. reformy organizacji, procesów i procedur).
2. Państwa członkowskie powinny kontynuować cyfryzację i automatyzację danych i zadań.
3. Państwa członkowskie powinny rozpocząć lub kontynuować inwestycje w obliczanie i bardziej szczegółową analizę swojej luki w podatku VAT.
4. Niektóre państwa członkowskie powinny więcej inwestować w pomoc zagranicznym podatnikom w wypełnianiu ich obowiązków, wynikających z tego, że rejestrują się jako podatnicy VAT.
5. Państwa członkowskie i KE powinny rozważyć wprowadzenie bardziej systematycznej kontroli zapobiegającej wykorzystywaniu numerów identyfikacyjnych VAT i numerów rejestracji w systemie wymiany informacji podatkowej VIES (*VAT Information Exchange System*)⁶ do oszustw, dążąc jednocześnie do zmniejszenia obciążeń administracyjnych związanych z taką kontrolą.
6. Państwa członkowskie powinny systematyczniej sprawdzać aktualność danych dotyczących rejestracji podatników VAT i rejestracji w systemie VIES.
7. Państwa członkowskie, które przed rejestracją przeprowadzają tylko wstępne weryfikacje, powinny wdrożyć kontrole porejestracyjne, aby zapewnić wiarygodność danych w systemie VIES.
8. Państwa członkowskie powinny lepiej wykorzystywać dostępne instrumenty odzyskiwania należności podatkowych, w tym mechanizm wzajemnej pomocy.
9. KE wraz z państwami członkowskimi ma przeanalizować, jak ulepszyć i przyspieszyć proces zwrotu VAT.
10. Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby ich strategia kontroli była częścią ogólnej strategii na rzecz przestrzegania przepisów VAT.
11. Państwa członkowskie powinny zadbać o to, by organy celne sprawdzały numer VIES i wymieniały się informacjami z organami podatkowymi.

1.3. Uruchomienie wobec Polski art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej

W dniu 20 grudnia 2017 r. KE uruchomiła wobec Polski art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) w związku z procesem legislacyjnym reformującym polski wymiar sprawiedliwości.

⁶ System VIES umożliwia weryfikację numerów identyfikacyjnych VAT podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w UE na potrzeby transakcji transgranicznych dotyczących towarów i usług.

Artykuł 7 TUE jest uruchamiany w związku z naruszeniem przez państwo członkowskie wartości unijnych, o których mowa w artykule 2. Przewiduje on kilka etapów procedury.

- Pierwszy etap, który rozpoczął się 20 grudnia 2017 r., to wniosek podmiotu wszczynającego procedurę (w przypadku Polski była nim KE).
- Następnie wniosek zostanie skierowany do Rady (będzie to Rada ds. Ogólnych, w której skład wchodzi ministrowie spraw zagranicznych państw UE). Rada, stanowiąc większością czterech piątych swych członków i po uzyskaniu zgody PE, wysłuchawszy wyjaśnień przedstawiciela Polski, może stwierdzić istnienie wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia wartości unijnych lub zaniechać dalszego procedowania. W rezultacie złożonych wyjaśnień Rada może skierować do Polski stosowne zalecenia, stanowiąc zgodnie z taką samą procedurą jak w przypadku stwierdzenia „poważnego naruszenia”. Rada będzie też organem badającym aktualność powodów uruchomienia procedury.
- Na kolejnym etapie Rada Europejska (RE), stanowiąc jednomyślnie na wniosek jednej trzeciej państw członkowskich lub KE i po uzyskaniu zgody PE, może stwierdzić poważne i stałe naruszenie wartości unijnych. Stwierdzenie takie byłoby jednak poprzedzone kolejnym przedstawieniem przez Polskę uwag i wyjaśnień. W konsekwencji stwierdzenia przez RE naruszenia Rada może – stanowiąc większością kwalifikowaną – zdecydować o zawieszeniu dla Polski niektórych praw wynikających ze stosowania traktatów, łącznie z prawem do głosowania przedstawiciela Rządu RP w Radzie. Ewentualne uruchomienie procedury nie zwolniłoby Polski z obowiązków państwa członkowskiego UE.

1.4. Postanowienia zmienionej dyrektywy w sprawie usług płatniczych już obowiązują

W komunikacie z 12 stycznia 2018 r. KE [poinformowała](#), że postanowienia nowej [dyrektywy](#) w sprawie usług płatniczych (*Payment Services Directive 2*, PSD2) mają obowiązywać od 13 stycznia br. Nowa dyrektywa PSD2 aktualizuje i uzupełnia przepisy UE wprowadzone dyrektywą PSD1 w sprawie usług płatniczych (dyrektywa 2007/64/WE). Celem PSD2 jest zwiększenie bezpieczeństwa płatności elektronicznych i ochrony konsumentów, wyrównanie szans dostawców usług płatniczych (w tym nowych uczestników rynku) oraz zwiększenie integracji i efektywności europejskiego rynku płatności. Dyrektywa PSD2 m.in.:

- otwiera rynek dla dostawców usług płatniczych będących osobami trzecimi, oferujących usługi udostępniania informacji o rachunku oraz usługi inicjowania płatności w imieniu klienta;
- zabrania naliczania dodatkowych opłat od konsumentów z tytułu dokonywania płatności przy użyciu karty kredytowej lub debetowej w sklepach stacjonarnych i internetowych;
- wprowadza wymogi w zakresie bezpieczeństwa płatności elektronicznych oraz ochrony danych finansowych konsumentów;

- wzmacnia prawa i ochronę konsumentów, m.in. dzięki umożliwieniu płatnikowi żądania bezwarunkowego zwrotu nieautoryzowanych zapłat z konta w przypadku polecenia zapłaty (*direct debit*) w euro.

1.5. Sprawozdanie KE z postępów w zakresie zmniejszenia wolumenu kredytów zagrożonych w UE

W dniu 18 stycznia br. KE opublikowała komunikat, w którym przedstawiła pierwsze [sprawozdanie](#) z postępów we wdrażaniu przyjętego w lipcu 2017 r. planu działań Rady w zakresie zmniejszenia wolumenu NPLs w Europie. Raport KE zawiera omówienie prac KE oraz innych instytucji UE, m.in. Europejskiego Banku Centralnego (EBC), EBA i ESRB. Mimo że odsetek NPLs zmniejszył się w II kwartale 2017 r. do poziomu najniższego od IV kwartału 2014 r. (4,6%), wciąż stwarzają one ryzyko dla wzrostu gospodarczego i stabilności finansowej. Ich łączny wolumen nadal znacznie przekracza poziom sprzed kryzysu finansowego. Wymaga to kontynuowania kompleksowych działań (na szczeblu krajowym oraz unijnym) w czterech wskazanych przez Radę obszarach: nadzoru bankowego, zmian ram strukturalnych dotyczących niewypłacalności i odzyskiwania długów, rozwoju rynków wtórnych NPLs oraz restrukturyzacji sektora bankowego.

KE opublikowała komunikat dotyczący realizacji wyznaczonego przez Radę w lipcu 2017 r. planu działań na rzecz zmniejszenia poziomu NPLs w Europie. Przedstawiła w nim pierwsze sprawozdanie z dotychczasowych działań KE i innych instytucji unijnych w tym zakresie. Mimo że odsetek NPLs maleje (w II kwartale 2017 r. był najniższy od IV kwartału 2014 r. – 4,6%), łączny wolumen NPLs nadal znacznie przekracza poziom sprzed kryzysu finansowego.

KE planuje przedstawić wiosną 2018 r. pakiet środków mających ułatwić zarządzanie NPLs oraz przeciwdziałać akumulacji nowych NPLs w przyszłości. Obejmuje on:

- zasady tworzenia krajowych spółek zarządzających aktywami,
- działania ustawodawcze mające na celu rozwijanie rynków wtórnych NPLs oraz zwiększanie możliwości odzyskiwania przez wierzycieli należności z tytułu kredytów zabezpieczonych,
- działania ustawodawcze wprowadzające rozwiązania ostrożnościowe ograniczające tworzenie zbyt niskich odpisów na nowe NPLs,
- promowanie przejrzystego informowania o NPLs.

KE zobowiązała się do przedstawienia kolejnego sprawozdania w zakresie NPLs w marcu br.

2. Rada Unii Europejskiej

2.1. Posiedzenie Rady Ecofin 5 grudnia 2017 r.

Rada do spraw Gospodarczych i Finansowych (Economic and Financial Affairs, Ecofin) zatwierdziła i opublikowała [konkluzje](#) zawierające unijny wykaz jurysdykcji niechętnych do współpracy w sprawach podatkowych (wykaz został utworzony według kryteriów przyjętych przez Radę w listopadzie 2016 r.). Ma on pomóc zapobiegać oszustwom podatkowym i uchylaniu się od płacenia podatków. Na liście znalazły się następujące państwa/terytoria: Bahrajn, Barbados, Grenada, Guam, Makau, Mongolia, Namibia, Palau, Panama, Republika Korei, Saint Lucia, Samoa, Samoa Amerykańskie, Trinidad i Tobago, Tunezja, Wyspy Marshalla, Zjednoczone Emiraty Arabskie. Lista będzie podlegać przeglądowi raz na rok.

Podczas posiedzenia KE poinformowała również o postępie prac we wdrażaniu lipcowego planu działania Rady dotyczącego NPLs w sektorze bankowym. KE przygotowuje pakiet środków w tym zakresie, które planuje przyjąć wiosną 2018 r. Rada zamierza przedstawić swoją ocenę na spotkaniu 23 stycznia 2018 r.

W trakcie posiedzenia [dyskutowano](#) także o stanie prac legislacyjnych dotyczących środków ograniczających ryzyko (*risk reduction measures, RRM*) w sektorze bankowym oraz nad projektem EDIS.

W dotychczasowych pracach nad pakietem RRM udało się osiągnąć wstępne porozumienie w odniesieniu do wielu zagadnień, m.in. w sprawie rewizji dyrektywy ustanawiającej ramy prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków (*Bank Recovery and Resolution Directive, BRRD*) oraz rozporządzenia ustanawiającego jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (*Single Resolution Mechanism, SRM*) w związku z dostosowaniem minimalnego wymogu w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (*minimum requirement on eligible liabilities, MREL*) do wymogu całkowitej zdolności do absorpcji strat (*total loss absorbing capacity, TLAC*). Przewiduje się, że prace nad kompromisowymi wersjami projektów legislacyjnych zmieniających BRRD i SRM przedstawionymi przez prezydencję zakończą się w drugim kwartale 2018 r.⁷

W odniesieniu do EDIS przedmiotem dyskusji był [raport](#) podsumowujący stan prac nad budową unii bankowej, opracowany przez doraźną grupę roboczą Rady ds. wzmocnienia unii bankowej (*Ad Hoc Working Party on the Strengthening of the Banking Union, AHWP*). W trakcie trzech spotkań AHWP, które odbyły się podczas prezydencji estońskiej, poruszono m.in. następujące zagadnienia: opracowanie metodyki obliczania składek opartych na ryzyku, zakres podmiotowy i zarządzanie

⁷ Więcej na ten temat w [pkt 1.1](#).

EDIS oraz ostateczny kształt EDIS. Prace w tych obszarach będą kontynuowane przez prezydencję bułgarską.

2.2. Prezydencja bułgarska w Radzie

Dnia 1 stycznia 2018 r. Bułgaria po raz pierwszy objęła sześciomiesięczne rotacyjne przewodnictwo w Radzie. Bułgaria jest drugim państwem z tzw. tria prezydencji, czyli grupy trzech krajów, które przez 18 miesięcy ściśle ze sobą współpracują, obok Estonii (która przewodniczyła Radzie w II połowie 2017 r.) i Austrii (która będzie przewodniczyć Radzie w II połowie br.). [Priorytety](#) prezydencji bułgarskiej zostały ujęte w cztery bloki tematyczne: przyszłość Europy i ludzi młodych, Bałkany zachodnie, bezpieczeństwo i stabilizacja, gospodarka cyfrowa.

2.3. [Posiedzenie](#) Rady Ecofin 23 stycznia 2018 r.

Podczas posiedzenia Rada omówiła stan prac nad zmniejszeniem wolumenu NPLs w Europie na podstawie sprawozdania KE⁸. Rada potwierdziła konieczność kontynuowania działań w tym zakresie zgodnie z planem przyjętym w lipcu 2017 r.

Rada omówiła ponadto perspektywy wzrostu gospodarczego i zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Dyskusja jest częścią tzw. semestru europejskiego, czyli corocznego cyklu koordynacji zarządzania gospodarczego, w ramach którego UE monitoruje politykę krajów członkowskich.

Ministrowie rozmawiali również o dalszym rozwoju UGW, a także o priorytetach prezydencji bułgarskiej w dziedzinie gospodarki i finansów.

⁸ Więcej w [pkt 1.5](#).

3. Eurogrupa

3.1. [Posiedzenie](#) Eurogrupy 4 grudnia 2017 r.

Podczas posiedzenia Eurogrupy 4 grudnia 2017 r. przedstawiciele KE, MFW, ESM i EBC poinformowali ministrów o postępach trzeciej rundy weryfikacji programu dostosowań makroekonomicznych w Grecji. Dnia 2 grudnia 2017 r. osiągnięto porozumienie robocze (*staff level agreement*) między wymienionymi instytucjami a rządem w Atenach. Zaplanowano analizę porozumienia podczas styczniowego posiedzenia Eurogrupy.

3.2. **Oświadczenie w sprawie Grecji**

Eurogrupa wydała 22 stycznia 2018 r. [oświadczenie](#), w którym stwierdziła, że przeprowadzono niemal wszystkie działania uzgodnione w ramach trzeciego przeglądu programu pomocy finansowej dla Grecji. Eurogrupa odnotowała, że władze greckie przyjęły budżet państwa na 2018 r., w którym zapisano uzgodniony wcześniej docelowy poziom nadwyżki pierwotnej w wysokości 3,5% PKB. Jednocześnie przekroczone zostały cele budżetowe wyznaczone w ciągu ostatnich trzech lat (2015–2017), wzmocniono ściągłość podatków oraz zwiększono skuteczność systemu opieki społecznej. Eurogrupa odnotowała działania rządu Grecji mające na celu poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej: otwarcie zawodów regulowanych, poprawę systemu licencjonowania inwestycji, zniesienie przepisów ograniczających konkurencję na rynkach produktowych oraz otwarcie rynków energii elektrycznej. Oczekuje się, że po zakończeniu procedur krajowych organy zarządzające ESM zatwierdzą wypłatę czwartej transzy w ramach programu ESM w wysokości 6,7 mld euro. Transza ta zostanie wypłacona Grecji w dwóch częściach, z których pierwsza, w wysokości 5,7 mld euro, przeznaczona na obsługę zadłużenia, będzie wypłacona w lutym.

4. Rada Europejska

4.1. Posiedzenie Rady Europejskiej 14–15 grudnia 2017 r.

W dniu 14 grudnia 2017 r. szefowie państw lub rządów UE przyjęli konkluzje dotyczące: bezpieczeństwa i obrony, spraw społecznych, edukacji i kultury, zmian klimatycznych oraz statusu Jerozolimy.

RE zaingurowała stałą współpracę strukturalną (*permanent structured cooperation*, PESCO) w dziedzinie obronności. Zaapelowała także, aby w 2018 r. przyjąć program rozwoju przemysłu obronnego, dzięki czemu pierwsze projekty na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju mogłyby zostać sfinansowane już w 2019 r. Podkreślono, że istotne jest przyjęcie zalecenia Rady dotyczącego nowego instrumentu do budowania zdolności na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju po 2020 r.

Przywódcy UE debatowali o zewnętrznym i wewnętrznym wymiarze unijnej polityki migracyjnej w ostatnich dwóch latach. Dyskusja miała m.in. utorować drogę do tego, by do czerwca 2018 r. nastąpiło porozumienie w sprawie reformy systemu azylowego.

4.2. Posiedzenie Rady Europejskiej (art. 50) w dniu 15 grudnia 2017 r.

Dnia 15 grudnia 2017 r. RE w składzie 27 przywódców państw członkowskich UE zdecydowała, że w negocjacjach dotyczących procesu wychodzenia Wielkiej Brytanii z UE został osiągnięty tzw. wystarczający postęp. Oznacza to, że negocjatorzy mogą rozpocząć rozmowy w ramach drugiej fazy negocjacji i skupić się na ustalaniu zasad okresu przejściowego i ram przyszłych stosunków między Wielką Brytanią a UE. RE podkreśliła, że przyjęte przez nią wytyczne z 29 kwietnia 2017 r. pozostają w mocy i muszą być respektowane w dalszych rozmowach⁹.

RE wyraziła zgodę, aby okres przejściowy trwał blisko dwa lata. W tym czasie Wielka Brytania miałaby dostęp do jednolitego rynku i pozostałaby członkiem unii celnej. W związku z tym musiałyby przestrzegać zasad wspólnej polityki handlowej, obejmujących m.in. stosowanie unijnych

⁹ Zgodnie z wytycznymi RE z 29 kwietnia 2017 r. warunkiem przejścia do drugiej fazy negocjacji było stwierdzenie przez RE, że w pierwszej fazie nastąpił wystarczający postęp w wypracowaniu zadowalającej umowy w sprawie warunków wystąpienia. W ramach pierwszej fazy odbyło się sześć rund negocjacji (19 czerwca, 17–20 lipca, 28–31 sierpnia, 25–28 września, 9–12 października, 9–10 listopada). Po szóstej rundzie negocjacyjnej, do momentu osiągnięcia porozumienia dotyczącego głównych elementów negocjowanych w ramach pierwszej fazy (ze względu na presję czasową), negocjacje miały formę ciągłego dialogu między Wielką Brytanią a UE.

taryf celnych, pobór należnego cła i prowadzenie kontroli granicznych. Jednocześnie Wielka Brytania nie uczestniczyłaby w procesach decyzyjnych UE¹⁰. Ustalenia odnośnie do okresu przejściowego będą stanowiły część umowy o wystąpieniu (*withdrawal agreement*).

RE potwierdziła również chęć podjęcia bliskiej współpracy z Wielką Brytanią na zasadzie równowagi praw i obowiązków nie tylko w kwestii gospodarki i handlu, ale również w zakresie walki z terroryzmem, bezpieczeństwa, obrony i polityki zagranicznej. Rozmowy dotyczące przyszłych stosunków między Wielką Brytanią a UE rozpoczną się po przyjęciu przez RE w marcu 2018 r. dodatkowych wytycznych. Wynikiem rozmów będzie sporządzenie politycznej deklaracji, która zostanie dołączona do umowy o wystąpieniu. Umowa o przyszłych stosunkach zostanie sfinalizowana, gdy Wielka Brytania stanie się krajem trzecim. Rozmowy dotyczące okresu przejściowego i ram przyszłych stosunków będą postępowały, jeśli nadawanie ustaleniom z pierwszej fazy negocjacji formy zapisów prawnych będzie się odbywało terminowo i bez zakłóceń.

Decyzję RE poprzedziły ustalenia negocjatorów unijnych i brytyjskich, którzy po dojściu do porozumienia w kluczowych kwestiach opublikowali 8 grudnia 2017 r. wspólny raport o postępie w pierwszej fazie negocjacji oraz notę techniczną ze szczegółowymi ustaleniami w kwestii praw obywateli. Równocześnie KE przekazała RE komunikat zawierający rekomendację przejścia do kolejnej fazy negocjacji¹¹.

4.3. Szczyt strefy euro

Uczestnicy [szczytu](#) strefy euro 15 grudnia 2017 r. omówili przyszłość UGW oraz unii bankowej. Podstawą debaty była [nota](#), którą Przewodniczący RE Donald Tusk rozesłał przed szczytem. Wskazał w niej inicjatywy, w sprawie których istnieje duża zbieżność poglądów, m.in.:

- uruchomienie wspólnego mechanizmu ochronnego w ramach jednolitego funduszu *resolution*; mechanizm ten mógłby przyjąć postać linii kredytowej z ESM;
- rozwijanie ESM, z możliwością przekształcenia go w EFW;
- realizacja planu działania Rady Ecofin z czerwca 2016 r. na rzecz dokończenia budowy unii bankowej, w tym stopniowego wprowadzania EDIS.

¹⁰ Obejmuje to uczestnictwo w instytucjach unijnych oraz nominowaniu i wybieraniu ich członków.

¹¹ Więcej na ten temat w [pkt 8.1](#).

5. Europejski Bank Centralny

5.1. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej z grudnia 2017 r.

W trakcie [posiedzenia](#) 14 grudnia 2017 r. Rada Prezesów EBC zdecydowała o pozostawieniu stóp procentowych na niezmiennym poziomie. Wynoszą one:

- 0,00% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,
- 0,25% – stopa kredytu w banku centralnym,
- -0,40% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

Podczas konferencji prasowej Mario Draghi [podkreślił](#), że Rada Prezesów oczekuje, iż podstawowe stopy procentowe EBC pozostaną na obecnym poziomie w długim okresie, przekraczającym czas przeprowadzania programu skupu aktywów (*asset purchase programme*, APP). Potwierdzono również, że od stycznia do końca września 2018 r. wartość programu APP będzie wynosiła 30 mld euro miesięcznie. W sytuacji pogorszenia warunków makroekonomicznych EBC jest gotowy do wydłużenia czasu trwania programu lub zwiększenia wolumenu miesięcznych zakupów. Równoległe z APP będzie realizowany program reinwestowania spłat kapitału z tytułu zapadających papierów wartościowych.

5.2. Priorytety nadzorcze jednolitego mechanizmu nadzorczego na 2018 r.

Dnia 18 grudnia 2017 r. jednolity mechanizm nadzorczy (Single Supervisory Mechanism, SSM) sformułował główne obszary swoich zainteresowań – [priorytety na 2018 r.](#) Pod uwagę wziął wiele uwarunkowań, m.in.: długotrwałe utrzymywanie się niskich stóp procentowych, wysokie stany NPLs, niepewność geopolityczną, strukturalne problemy gospodarcze w strefie euro, rozwój sytuacji na rynkach nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych, korektę wyceny ryzyka na rynkach finansowych oraz cyberprzestępczość. Priorytetami tymi są:

- modele biznesowe i czynniki wpływające na rentowność instytucji – badanie kształtowania się rentowności przy obecnym poziomie stóp procentowych oraz ocena skutków materializacji ryzyka stopy procentowej,
- ryzyko kredytowe – działania na rzecz rozwiązania problemu NPLs, kontrolowanie koncentracji ekspozycji oraz analizowanie zarządzania zabezpieczeniami i ich wyceny,
- zarządzanie ryzykiem – kontynuowanie przeglądu modeli wewnętrznych, prowadzenie konsultacji społecznych dotyczących wytycznych w zakresie procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego i procesu oceny adekwatności zasobów płynności, a także monitorowanie stanu przygotowania banków do wprowadzenia Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9 (*International Financial Reporting Standard*, IFRS 9) i innych zmian regulacyjnych,

- działania obejmujące inne aspekty ryzyka, tj. testy warunków skrajnych oraz przygotowania do brexitu.

5.3. Wyniki styczniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro

Dnia 23 stycznia 2018 r. EBC [opublikował](#) wyniki styczniowego [badania](#) akcji kredytowej banków strefy euro, które dotyczy zmian w ich polityce kredytowej w czwartym kwartale 2017 r. oraz oczekiwań co do pierwszego kwartału 2018 r. Badanie, w którym uczestniczyły 143 banki, zostało przeprowadzone między 1 grudnia 2017 r. a 2 stycznia 2018 r.

Zgodnie z oczekiwaniami wynikającymi z poprzedniego badania kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw nie zmieniły się w czwartym kwartale ubiegłego roku (0%¹² w porównaniu z -1% w poprzednim badaniu). Mimo że oczekiwano złagodzenia warunków udzielania kredytów konsumenckich, pozostały one niemal niezmienione (-1% w czwartym kwartale w porównaniu z -4% w trzecim kwartale). Tempo złagodzenia warunków udzielania kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych było szybsze, niż oczekiwano (-6% w czwartym kwartale w porównaniu z -11% w trzecim kwartale). Do wskazanych zmian przyczyniła się głównie presja konkurencyjna i postrzeganie przez banki ryzyka. Banki oczekują, że w pierwszym kwartale br. zostaną złagodzone warunki w odniesieniu do wszystkich kategorii kredytów: dla przedsiębiorstw (-4%), mieszkaniowych (-10%) oraz konsumenckich (-7%).

Ostatni kwartał 2017 r. przyniósł dalszy wzrost popytu we wszystkich kategoriach kredytów. W sektorze przedsiębiorstw wzrost popytu wynikał z utrzymywania się niskich stóp procentowych, inwestycji trwałych oraz fuzji i przejęć. Do wzrostu popytu na kredyty wśród gospodarstw domowych przyczyniły się niskie stopy procentowe, korzystne perspektywy rynku nieruchomości oraz poprawa wskaźników zaufania konsumentów.

5.4. Decyzje w sprawie polityki pieniężnej ze stycznia 2018 r.

Podczas [posiedzenia](#) 25 stycznia 2018 r. Rada Prezesów EBC zdecydowała o pozostawieniu stóp procentowych na niezmiennym poziomie. Wynoszą one:

- 0,00% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,
- 0,25% – stopa kredytu w banku centralnym,
- -0,40% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

Podczas konferencji prasowej Mario Draghi [podkreślił](#), że Rada Prezesów oczekuje, iż podstawowe stopy procentowe EBC pozostaną na obecnym poziomie w długim okresie, przekraczającym czas przeprowadzania APP. Potwierdził decyzję o prowadzeniu programu APP w wysokości 30

¹² Różnica między odsetkiem banków w badanej próbie, które zastryżyły warunki kredytowania, a odsetkiem banków, które je złagodziły.

mld euro miesięcznie od stycznia do końca września 2018 r. W sytuacji pogorszenia się uwarunkowań makroekonomicznych EBC jest gotowy do wydłużenia czasu trwania programu lub zwiększenia wolumenu miesięcznych zakupów. Równoległe z APP będzie realizowany program reinwestowania spłat kapitału z tytułu zapadających papierów wartościowych.

5.5. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych i unijnych aktów prawnych EBC opublikował w grudniu 2017 r. następujące [opinie](#):

- do litewskiej regulacji w sprawie powierzenia Lietuvos bankas funkcji agenta fiskalnego MFW (CON/2017/53),
- do litewskiej regulacji w sprawie ograniczenia liczby centralnych spółdzielni kredytowych (CON/2017/54).

W styczniu 2018 r. EBC opublikował następujące [opinie](#):

- do greckiej regulacji w sprawie rynków instrumentów finansowych (CON/2018/2),
- do słoweńskiej regulacji w sprawie rynków instrumentów finansowych (CON/2018/3).

5.6. Przebieg programu skupu aktywów

W związku z wdrożonymi programami Eurosystem dokonał skupu aktywów o wartości:

(według stanu na 8 grudnia 2017 r.):

- 130 214 mln euro – w ramach programu skupu aktywów sektora przedsiębiorstw (CSPP),
- 1 869 085 mln euro – w ramach skupu papierów wartościowych wyemitowanych przez sektor publiczny (PSPP),
- 25 434 mln euro – w ramach programu skupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami (ABSPP),
- 240 328 mln euro – w ramach trzeciego programu skupu obligacji zabezpieczonych (CBPP3).

(według [stanu](#) na 19 stycznia br.):

- 134 622 mln euro – w ramach CSPP,
- 1 902 213 mln euro – w ramach PSPP,
- 25 032 mln euro – w ramach ABSPP,
- 244 852 mln euro – w ramach CBPP3.

6. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

6.1. Posiedzenie Rady Generalnej Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego

Podczas [posiedzenia](#) Rady Generalnej ESRB 7 grudnia 2017 r. omówiono czynniki ryzyka dla stabilności finansowej w UE. Stwierdzono, że w dalszym ciągu głównym zagrożeniem jest potencjalne przeszacowanie premii za ryzyko na globalnych rynkach finansowych. Zauważono, że pojawiają się uzasadnione oczekiwania co do ożywienia gospodarczego, jednak wysoki poziom niepewności geopolitycznej – zarówno w Europie, jak i na świecie – powoduje, że ryzyko wystąpienia zdarzeń skrajnych (tzw. *tail risk*) utrzymuje się na podwyższonym poziomie. Przedmiotem dyskusji Rady Generalnej były również czynniki ryzyka związane z rynkiem nieruchomości komercyjnych w UE oraz projekt scenariusza szokowego, przygotowywanego na potrzeby ogólnoeuropejskich testów warunków skrajnych w 2018 r. ESRB opublikowała ponadto kolejną, dwudziestą drugą, edycję [risk dashboard](#), która zawiera zestawienie wskaźników ilościowych i jakościowych ilustrujących sytuację systemu finansowego w UE.

Rada Generalna przyjęła zalecenia, których celem jest ograniczenie ryzyka systemowego związanego z niedopasowaniem płynności i dźwignią funduszy inwestycyjnych. Zostaną one opublikowane na początku 2018 r. Zalecenia przygotowano w związku z zaobserwowanym w ostatniej dekadzie znacznym wzrostem sektora funduszy inwestycyjnych oraz oczekiwanym dalszym zwiększaniem się jego znaczenia po utworzeniu unii rynków kapitałowych.

ESRB omówiła najważniejsze czynniki ryzyka dla stabilności finansowej w UE. Jako główne zagrożenie w dalszym ciągu wskazywana jest zmiana wyceny premii za ryzyko na globalnych rynkach finansowych. Przedmiotem dyskusji były również: raport w sprawie wprowadzenia w UE europejskich papierów wartościowych zabezpieczonych obligacjami skarbowymi oraz ramy prawne stosowania w UE buforów strukturalnych. Rada Generalna przyjęła ponadto zalecenia w sprawie ograniczania ryzyka związanego z niedopasowaniem płynności i dźwignią funduszy inwestycyjnych.

Rada Generalna zapoznała się z raportem grupy zadaniowej ESRB wysokiego szczebla ds. bezpiecznych aktywów. Dokument jest technicznym studium wykonalności, przedstawiającym analizę możliwości i konsekwencji wprowadzenia w UE europejskich papierów wartościowych zabezpieczonych obligacjami skarbowymi. Papiery te byłyby emitowane przez wyodrębniony podmiot, w podziale na transze uprzywilejowaną i podporządkowane. Ich zabezpieczeniem byłby zdywersyfikowany portfel obligacji skarbowych wyemitowanych przez rządy krajów uczestniczących w projekcie. Przewidziana jest publikacja raportu.

W trakcie posiedzenia omówiono również ramy prawne stosowania buforów strukturalnych w UE. W najbliższym czasie ESRB zamierza opublikować raport na ten temat, zaktualizowaną wersję *Podręcznika ESRB w sprawie operacjonalizacji polityki makroostrożnościowej w sektorze bankowym* oraz stanowisko dotyczące zmian ram prawnych stosowania buforów strukturalnych w UE.

Rada Generalna wybrała prof. Richarda Portesa na członka i wiceprzewodniczącego Naukowego Komitetu Doradczego ESRB.

6.2. Opinia w sprawie planów zastosowania przez władze cypryjskie instrumentu makroostrożnościowego na podstawie art. 458 CRR

ESRB opublikowała [opinie](#) oraz będący jej uzupełnieniem [raport](#) w sprawie planów wprowadzenia przez Centralny Bank Cypru (CBC) bardziej restrykcyjnych wymogów płynności na podstawie art. 458 rozporządzenia ws. wymogów kapitałowych (CRR). CBC poinformował odpowiednie instytucje UE o tych planach 21 listopada br. Przepisy CRR nakładają na ESRB oraz EBA obowiązek wydania opinii w ciągu miesiąca od dnia otrzymania powiadomienia. Rada Generalna ESRB przyjęła opinię 7 grudnia 2017 r., natomiast EBA opublikował swoją opinię 13 grudnia 2017 r.¹³

Na Cyprze obowiązywały krajowe wymogi w zakresie płynności, które były bardziej restrykcyjne niż określony w CRR wskaźnik pokrycia płynności (*liquidity coverage ratio*, LCR). Zgodnie z CRR po pełnym wprowadzeniu LCR w UE, czyli po 31 grudnia 2017 r., krajowe przepisy dotyczące wymogów płynności straciły moc prawną. Analizy CBC wykazały, że po wygaśnięciu przepisów krajowych istniało ryzyko nagłego uwolnienia przez banki nadwyżek płynności. Ocenia się, że ich łączna wartość na 1 stycznia 2018 r. wynosiłaby około 4 mld euro, co stanowi około 22% PKB Cypru. W związku z powyższym CBC podjął decyzję, że od 1 stycznia 2018 r. do obliczania LCR dla niektórych rodzajów depozytów będą stosowane podwyższone wskaźniki wpływu i wypływu. Od 1 stycznia do 30 czerwca 2018 r. korekty te będą obowiązywać w pełnej wysokości, a od 1 lipca do 31 grudnia 2018 r. zostaną zmniejszone o połowę. Po 1 stycznia 2019 r. będą stosowane wymogi LCR zgodne z przepisami CRR.

W opublikowanej opinii ESRB uznała proponowane przez CBC działanie za właściwe, skuteczne i proporcjonalne. W ocenie ESRB nie powinno ono mieć nadmiernie negatywnego wpływu na systemy finansowe innych państw członkowskich i UE jako całości ani na rynek wewnętrzny UE. Wpływ ten nie będzie miał przewagi nad korzyściami w zakresie stabilności finansowej, płynącymi ze zmniejszenia stwierdzonego ryzyka systemowego. Ponadto ESRB zgodziła się z CBC, że inne narzędzia dostępne w ramach pakietu CRD IV/CRR nie wystarczyłyby do zmniejszenia zidentyfikowanego ryzyka.

¹³ Więcej na temat opinii EBA w [pkt 7.2.](#)

6.3. Raport w sprawie możliwości i konsekwencji utworzenia w UE rynku papierów wartościowych zabezpieczonych obligacjami skarbowymi

Dnia 29 stycznia br. ESRB opublikowała techniczne studium wykonalności, przedstawiające możliwości i konsekwencje utworzenia w UE rynku SBBS. Raport został opublikowany w dwóch częściach, przedstawiających [główne wnioski](#) oraz [analizę techniczną](#) stanowiącą podstawę tych wniosków. Obecnie istotny udział w aktywach banków UE mają obligacje skarbowe, wyemitowane głównie przez rządy krajów, w których znajdują się siedziby banków. Celem wprowadzenia SBBS miałyby być zmniejszenie powiązań między sytuacją w sektorze bankowym i sektorze publicznym przez dywersyfikację portfela obligacji utrzymywanego przez banki, bez wykluczania odpowiedzialności każdego kraju za prowadzoną przez niego politykę fiskalną i dług publiczny.

ESRB opublikowała raport przedstawiający możliwości i konsekwencje utworzenia w UE rynku SBBS. Celem wprowadzenia SBBS miałyby być zmniejszenie powiązań między sytuacją w sektorze bankowym i w sektorze rządowym, bez wyłączenia odpowiedzialności poszczególnych krajów za prowadzoną politykę fiskalną i dług publiczny.

SBBS byłyby emitowane przez wyodrębniony podmiot – spółkę specjalnego przeznaczenia (*special purpose vehicle*, SPV) – w procesie sekurytyzacji zdywersyfikowanego portfela obligacji skarbowych nominowanych w euro, wyemitowanych przez rządy krajów uczestniczących w projekcie. SPV emitowałby zarówno transzę uprzywilejowaną (70% emisji) jak i transze podporządkowane SBBS (*mezzanine* – 20% oraz *junior* – 10% emisji). Rozmiar emisji byłby ograniczony przez popyt inwestorów. Udział obligacji skarbowych poszczególnych krajów w portfelu powinien być zgodny z kluczem kapitałowym EBC¹⁴. Obligacje skarbowe mogłyby zostać włączone do portfela, gdyby ich wycena na dobrze działającym rynku była konkurencyjna.

Rozwój rynku SBBS wymaga przede wszystkim wprowadzenia specjalnych regulacji dotyczących SBBS, tak by zachęcić do ich zakupu bankowe i niebankowe instytucje finansowe. W regulacjach tych odmiennie powinny być traktowane transze uprzywilejowane SBBS oraz – z racji wyższego ryzyka – transze podporządkowane. Transza uprzywilejowana powinna się cechować ryzykiem zbliżonym do ryzyka obligacji państw strefy euro o największej wiarygodności. Regulacje dla banków powinny zawierać zapis, że SBBS – chociaż są produktami strukturyzowanymi – nie będą traktowane gorzej niż obligacje skarbowe, które stanowią podstawę ich emisji.

¹⁴ Klucz ten odpowiada udziałom danego państwa członkowskiego w łącznej liczbie ludności oraz w PKB całej UE (oba czynniki mają jednakową wagę).

7. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

7.1. Wstępna ocena wpływu aktualizacji Bazylei III na sektor bankowy w UE

Dnia 7 grudnia 2017 r. Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego opublikował dokument finalizujący pakiet reform – Bazylea III. Celem nowych postanowień jest ograniczenie zróżnicowania wielkości aktywów ważonych ryzykiem (*risk weighted assets*, RWA), obliczanych za pomocą różnych metod, oraz zapewnienie porównywalności wskaźników kapitału regulacyjnego¹⁵. EBA opublikował 7 grudnia 2017 r. [podsumowanie](#) oceny wpływu przedstawionych zmian na sektor bankowy w UE, a szczegółowy [raport](#) ukazał się 20 grudnia 2017 r. EBA zaznaczył, że analizowane dane dotyczyły stanu na koniec 2015 r., przez co wyniki nie odzwierciedlają zmian w poziomie kapitałów, strukturze portfela i modelach biznesowych banków po 2015 r.

Zawarte w dokumentach analizy, oparte na próbie 88 banków¹⁶, wykazały, że pełne wprowadzenie nowych standardów spowodowałoby wzrost kwoty minimalnego wymogu z tytułu kapitału podstawowego Tier 1 (*common equity Tier 1 capital ratio*, CET 1) średnio o 12,9%. Wzrost ten dotyczyłby przede wszystkim dużych, międzynarodowych banków, należących do tzw. grupy 1.¹⁷, w odniesieniu do których wymagana kwota kapitału CET 1 zwiększyłaby się średnio o 14,1%. W odniesieniu do pozostałych banków wzrost wyniósłby zaledwie 3,9%.

Wprowadzone zmiany będą miały ograniczony wpływ na raportowane przez banki wskaźniki adekwatności kapitałowej. Średni ważony ryzykiem wskaźnik CET 1 spadłby z 12,3% do 10,9%

¹⁵ Zmiany wprowadzone w Bazylei III to w szczególności: (i) zwiększenie wrażliwości na ryzyko standardowych metod stosowanych w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka korekty wartości kredytowej oraz ryzyka operacyjnego; (ii) zaostrzenie wymogów dla modeli wewnętrznych banków i ograniczenie zakresu ich stosowania; (iii) wprowadzenie bufora dźwigni dla globalnych banków o znaczeniu systemowym oraz (iv) wprowadzenie minimalnego poziomu wartości RWA dla banków stosujących metodę wewnętrznych ratingów (wartość RWA tych banków nie może być niższa niż 72,5% RWA obliczonych zgodnie z metodą standardową). Większość zmian ma obowiązywać od 1 stycznia 2022 r. Wyjątkiem jest minimalny poziom RWA, który powinien być wprowadzany stopniowo w latach 2022–2027. Nowe standardy nie mają charakteru prawnie wiążącego, co znaczy, że będą musiały zostać wprowadzone do porządku prawnego poszczególnych krajów. W UE nastąpi to w drodze rozporządzenia i/lub dyrektywy oraz jej krajowych transpozycji.

¹⁶ Dane do badania pozyskano od 149 banków z 17 państw UE, jednak tylko 88 instytucji przekazało dane w zakresie wystarczającym do przeprowadzenia całościowej analizy. Informacje od pozostałych banków wykorzystano w badaniu poszczególnych kategorii ryzyka.

¹⁷ Do grupy 1. zaliczane są banki prowadzące działalność transgraniczną, których kapitał Tier 1 przekracza 3 mld euro. Pozostałe banki zaliczane są do grupy 2.

w 2027 r. W odniesieniu do banków z grupy 1. spadek wyniósłby 1,4 pkt proc., a w bankach z grupy 2. byłoby to spadek o 0,5 pkt proc.

Z raportu wynika także, że wskaźnik dźwigni powinien pozostać na niemal niezmiennym poziomie (szacowany jest wzrost o 0,1 pkt proc. jedynie w odniesieniu do banków bankach z grupy 1.). W celu spełnienia nowych wymogów banki będą musiały uzupełnić kapitał CET 1 o 17,5 mld euro, natomiast całkowity niedobór kapitału wyniesie 39,7 mld euro.

7.2. Opinia w sprawie planów zastosowania przez władze cypryjskie instrumentu makroostrożnościowego na podstawie art. 458 CRR

EBA opublikował 13 grudnia 2017 r. [opinie](#) w sprawie planów wprowadzenia przez CBC bardziej restrykcyjnych wymogów płynności w trybie przewidzianym w art. 458 CRR. Rozporządzenie to nakłada na EBA i ESRB¹⁸ obowiązek przedstawienia opinii w ciągu miesiąca od dnia otrzymania powiadomienia.

Biorąc pod uwagę informacje przekazane przez władze cypryjskie, EBA przyznał, że nagłe uwolnienie przez banki nadwyżki płynności może zagrażać stabilności finansowej, oraz uznał proponowane przez CBC rozwiązanie za właściwe i skuteczne. W związku z tym EBA nie zgłosił sprzeciwu wobec planowanego wprowadzenia ostrzejszych wymogów płynności. Zwrócił jednak uwagę, że taki sam efekt mógł zostać osiągnięty przez wcześniejsze stopniowe wygaszanie przepisów krajowych.

7.3. Raport w sprawie wpływu wymogów pokrycia płynności na stabilność i właściwe funkcjonowanie rynków finansowych

EBA opublikował 18 grudnia 2017 r. czwarty [raport](#) dotyczący wpływu LCR na profil działalności i ryzyka instytucji kredytowych, stabilność i właściwe funkcjonowanie rynków finansowych, gospodarkę oraz stabilność podaży kredytów bankowych. Obowiązek corocznego przygotowywania raportu wynika z przepisów CRR. Raport został opracowany na podstawie danych na koniec grudnia 2016 r. pozyskanych z 16 państw od 157 banków, których łączna wartość aktywów wynosi około 23 bln euro, czyli 61% aktywów sektora bankowego w UE.

Zgodnie z raportem praktycznie wszystkie banki spełniały wymóg LCR na poziomie co najmniej 100%¹⁹, czyli obowiązującym od 1 stycznia 2018 r. Poziom wskaźnika LCR w UE wzrósł w od czasu poprzedniego badania i na koniec 2016 r. wynosił średnio 139% (rok wcześniej 134%). Poprawa była skutkiem zwiększenia przez banki wartości aktywów płynnych i jednoczesnego utrzymania wpływów netto na względnie stabilnym poziomie.

¹⁸ Więcej na temat planowanego instrumentu oraz opinii ESRB w [pkt 6.2](#).

¹⁹ Zgodnie z CRR LCR wprowadzano stopniowo: 60% wymogu w 2015 r., 70% od 1 stycznia 2016 r., 80% od 1 stycznia 2017 r., 100% od 1 stycznia 2018 r.

Analizy EBA wykazały również, że spełnianie przez banki wymogów LCR sprzyja finansowaniu gospodarki realnej, natomiast ich niespełnianie ma negatywny wpływ na akcję kredytową. Wypełnianie wymogów w zakresie płynności i stabilnego finansowania, w połączeniu z wymogami kapitałowymi, zwiększa odporność banków na szoki oraz zmniejsza ryzyko płynności w systemie bankowym. W przypadku banków z wysokim poziomem płynności i kapitału koszty finansowania na rynku są niższe, co daje im dodatkowe możliwości udzielania nowych kredytów.

7.4. Raport oraz projekt regulacyjnych standardów technicznych w zakresie uproszczonych obowiązków oraz zwolnień dotyczących opracowywania planów naprawy i planów *resolution*

W opublikowanym 19 grudnia 2017 r. [raporcie](#) EBA przeanalizował praktyki organów nadzoru oraz organów ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w zakresie stosowania uproszczonych wymogów opracowywania przez instytucje planów naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji (plany *resolution*). Zobowiązanie EBA do przygotowania raportu wynika z art. 4 ust. 7 dyrektywy BRRD.

W analizowanym okresie (czyli od 1 stycznia 2015 do 30 kwietnia 2017 r.) około połowy krajów stosowało uproszczone obowiązki opracowywania planów naprawy oraz planów *resolution*. W raporcie wskazano na istotne różnice między kryteriami przyjętymi przez właściwe organy do oceny zasadności objęcia instytucji uproszczonymi obowiązkami oraz stopnia, w jakim te obowiązki powinny zostać ograniczone. Zdaniem EBA w celu zachowania równych warunków konkurencji na unijnym rynku niezbędne jest ujednoczenie praktyk właściwych organów w tym zakresie.

W konsekwencji, działając na podstawie upoważnienia wynikającego z art. 4 ust. 6 BRRD, EBA opublikował 19 grudnia 2017 r. [projekt regulacyjnych standardów technicznych](#). Doprecyzował w nim kryteria wymienione w art. 4 ust. 1 BRRD, które powinny być uwzględniane przez właściwe organy podczas oceny zasadności objęcia niektórych instytucji uproszczonymi obowiązkami. Zgodnie ze standardem właściwe organy powinny zastosować dwuetapowy proces decyzyjny, w ramach którego należy:

- wyodrębnić, według wskazanych w standardach kryteriów ilościowych, instytucje, które mogłyby odnieść korzyści z podlegania uproszczonym obowiązkom, oraz
- zweryfikować, czy instytucje te spełniają kryteria jakościowe określone w standardach.

Łączne spełnienie kryteriów ilościowych i jakościowych ma stanowić podstawę do objęcia danej instytucji uproszczonymi obowiązkami zgodnie z art. 4 BRRD. Projekt regulacyjnych standardów technicznych został przekazany do akceptacji KE.

7.5. Aktualizacja raportu EBA w sprawie MREL

W opublikowanym 20 grudnia br. [dokumencie](#) kontynuowano analizy stosowania MREL, przedstawione w raportach EBA z [lipca](#) i [grudnia](#) 2016 r. Najnowszy dokument zawiera aktualizację wcześniejszych analiz, sporządzoną na podstawie próby 112 banków z siedzibą w UE, reprezentujących około 60% aktywów sektora bankowego UE według danych na koniec 2016 r. Prezentuje także informacje m.in. na temat współczynnika MREL, w tym jego kształtowania się w 2016 r., jakości instrumentów wchodzących w jego skład oraz zapotrzebowania banków na emisję instrumentów MREL.

Zgodnie z raportem na koniec 2016 r. przeciętny współczynnik MREL wynosił 37,9% RWA, a jego mediana – 29,3% RWA. Szacowanie zapotrzebowania banków na emisję instrumentów MREL oparto na dwóch scenariuszach. Według pierwszego scenariusza banki powinny utrzymywać MREL na poziomie dwukrotności wymogów kapitałowych, powiększonej o wymóg połączonego bufora. Nie uwzględniono dodatkowych kwot, które organ *resolution* uznaje za niezbędne, by podtrzymać wystarczające zaufanie rynkowe po restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. W drugim scenariuszu założono, że MREL powinien stanowić albo dwukrotność sumy wymogów kapitałowych i wymogu połączonego bufora, albo 8% zobowiązań ogółem powiększonych o fundusze własne banku – zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa. W pierwszym scenariuszu zapotrzebowanie na emisję instrumentów MREL wynosi 206,8 mld euro, w drugim – 284,6 mld euro.

W dokumencie zwrócono uwagę na istotne zróżnicowanie współczynników MREL w bankach, zwłaszcza niebędących globalnymi instytucjami o znaczeniu systemowym.

Analiza zmiany MREL w 2016 r. (na próbie 100 banków) pokazuje, że banki poprawiły swój profil ryzyka, co spowodowało zmniejszenie zapotrzebowania na emitowanie instrumentów MREL. Poprawiły również jakość emitowanych instrumentów przez zwiększenie udziału instrumentów podporządkowanych w MREL. Zagregowane zapotrzebowanie na emisję instrumentów MREL spadło w 2016 r. o 15,2 mld euro, czyli o 11,3%.

7.6. Wytyczne dotyczące zakresu ujawnień w związku z okresem przejściowym stosowania Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9

Dnia 12 stycznia 2018 r. EBA opublikował końcową wersję [wytycznych](#) dotyczących zakresu ujawnień w związku z rozpoczęciem 1 stycznia br. okresem przejściowym stosowania IFRS 9. Celem wprowadzenia wytycznych jest zapewnienie spójności i porównywalności danych ujawnianych przez poszczególne instytucje w tym okresie, tj. przed pełnym wejściem w życie przepisów IFRS 9.

Wytyczne szczegółowo określają treść formularzy służących do raportowania danych przez banki, które stosują IFRS 9 lub modele oczekiwanych strat. Przekazywane przez banki informacje obejmują wartość funduszy własnych i aktywów ważonych ryzykiem, wysokość wskaźników kapitałowych oraz dźwigni. Informacje na temat wskaźników powinny być przekazywane w dwóch wariantach – zależnie od tego, czy bank stosuje IFRS 9 czy nie. Ma to umożliwić ocenę skutków wprowadzenia nowego standardu i ograniczyć asymetrię informacyjną na rynku, co zdaniem EBA pozytywnie wpłynęłoby na dyscyplinę rynkową. Wytyczne uwzględniają wnioski z przeprowadzonych przez EBA konsultacji publicznych oraz międzynarodowe wymogi w zakresie ujawnień w ramach III filaru. Wytyczne będą obowiązywać od 20 marca br. do końca okresu przejściowego.

7.7. Raport w sprawie wdrożenia wytycznych EBA w zakresie metod obliczania składek na rzecz systemów gwarantowania depozytów

W opublikowanym 17 stycznia br. [raporcie](#) EBA ocenił wdrożenie i stosowanie wydanych 28 maja 2015 r. wytycznych Urzędu²⁰ w zakresie obliczania wysokości składek na rzecz systemów gwarantowania depozytów (*deposit guarantee schemes, DGS*), o których mowa w dyrektywie w sprawie systemów gwarantowania depozytów (*Deposit Guarantee Schemes Directive, DGSD*). Państwa członkowskie były zobowiązane do wprowadzenia powyższych wytycznych do końca maja 2016 r. Zobowiązanie EBA do przygotowania raportu w tym zakresie wynika z art. 13 ust. 3 DGSD.

Wyniki przeprowadzonego przeglądu sugerują, że cel wytycznych EBA – czyli wprowadzenie metod obliczania składek na rzecz DGS, które uzależniają ich wysokość od ryzyka ponoszonego przez danego członka systemu – został co do zasady osiągnięty. Wydaje się, że przedstawiona przez EBA metodyka obliczania składek jest obiektywna i przejrzysta oraz nie nakłada dodatkowych, nadmiernych obowiązków informacyjnych na podmioty objęte obowiązkiem raportowania. W dokumencie stwierdzono również, że systemy gwarantowania depozytów należycie wypełniają obowiązki w zakresie upubliczniania niektórych informacji na temat stosowanych przez nie metod obliczania składek. Mimo to, zdaniem autorów raportu, rekomendowana przez EBA metodyka pozostawia krajowym systemom gwarantowania depozytów zbyt dużą swobodę określania relacji ryzyka ponoszonego przez daną instytucję do wysokości przypisanej jej składki, co może utrudnić osiągnięcie spójnego w ramach UE podejścia w tej kwestii.

Ze względu na stosunkowo krótki okres objęty uwzględniony w przeglądzie formułowane na jego podstawie wnioski mają charakter wstępny. Wyniki tego oraz następnych przeglądów w tym zakresie będą jednak stanowić podstawę przyszłych zmian wytycznych EBA dotyczących metod obliczania składek na rzecz DGS.

²⁰ Więcej na temat wytycznych w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z maja 2015 r.

7.8. Rozpoczęcie testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE

EBA 31 stycznia br. [ogłosił](#) rozpoczęcie ogólnoeuropejskich testów warunków skrajnych sektora bankowego i opublikował końcową wersję [metodyki](#)²¹ oraz scenariusze, które będą obowiązywać w tegorocznych testach. Celem badania jest ocena odporności banków w UE na niekorzystne warunki rynkowe. Zastosowanie wspólnej metodyki ma zapewnić porównywalność wyników poszczególnych banków. Podobnie jak w poprzednich edycjach badanie zostanie przeprowadzone przy założeniu tzw. bilansu statycznego i będzie obejmować okres od 2018 do 2020 r. Po raz pierwszy w testach zostaną uwzględnione wymogi IFRS 9. Badanie obejmie 48 grup bankowych na najwyższym poziomie konsolidacji, których aktywa stanowią w sumie 70% sektora bankowego w UE. Z polskich banków w testach bezpośrednio wezmą udział Bank Pekao SA oraz PKO BP. Wyniki badania mają być opublikowane do 2 listopada br.

Dnia 31 stycznia 2018 r. EBA ogłosił rozpoczęcie testów warunków skrajnych sektora bankowego w UE, których celem jest ocena odporności banków w UE na niekorzystne warunki rynkowe. Wyniki mają zostać opublikowane do 2 listopada br.

Scenariusz bazowy został przygotowany przez EBC i bazuje na jego grudniowych prognozach makroekonomicznych. Scenariusz szokowy opracowały ESRB i EBC we współpracy z EBA, krajowymi organami nadzoru i bankami centralnymi. Zakłada on równoczesną materializację czterech czynników ryzyka systemowego, uznawanych obecnie za najistotniejsze dla stabilności sektora bankowego w UE, mianowicie:

- gwałtowne i znaczne przeszacowanie premii za ryzyko na globalnych rynkach finansowych, które może wpłynąć na warunki finansowania w krajach europejskich;
- negatywny wpływ niskiego tempa wzrostu gospodarczego na rentowność banków, który w szczególności będzie dotyczyć krajów mających niekorzystne uwarunkowania strukturalne w swoich sektorach bankowych;
- możliwość utraty zdolności do obsługi zadłużenia przez rządy oraz podmioty prywatne, na skutek przeszacowania premii za ryzyko oraz zwiększenia niepewności politycznej;
- ryzyko płynności w sektorze niebankowym, które może się przenieść na pozostałe segmenty systemu finansowego.

W celu zapewnienia odpowiedniej skali szoku w całej UE w scenariuszu założono, że we wszystkich państwach członkowskich skumulowany wzrost PKB w badanym okresie powinien być ujemny. W tym celu zwiększono skalę szoków dla: Bułgarii, Chorwacji, Cypru, Irlandii, Luksem-

²¹ Założenia metodyki opublikowano w listopadzie 2017 r. Dokument opublikowany w styczniu br. zawiera zaktualizowaną listę banków, które zostaną poddane badaniu (jeden bank usunięto w związku z przeprowadzoną fuzją), oraz dwie korekty tekstu.

burga, Łotwy, Malty, Polski, Słowacji, Słowenii i Węgier. Zwiększenie to nie ma związku ze szczególną nierównowagą ani wzrostem wrażliwości tych krajów na dany szok. Jego celem jest wyłącznie zwiększenie skali odchylenia wzrostu PKB od poziomu bazowego, tak aby osiągnąć ujemny skumulowany wzrost PKB.

8. Inne

8.1. Zakończenie pierwszej fazy negocjacji dotyczących wyjścia Wielkiej Brytanii z UE

Dnia 8 grudnia 2017 r. negocjatorzy unijni i brytyjscy opublikowali wspólny [raport](#) o postępach w pierwszej fazie negocjacji pomiędzy Wielką Brytanią a UE, a także [notę techniczną](#) ze szczegółowymi ustaleniami w kwestii praw obywateli. Równocześnie KE opublikowała [komunikat](#) nt. stanu negocjacji. Zarekomendowała w nim stwierdzenie przez RE, że osiągnięto wystarczający postęp w pierwszej fazie negocjacji, umożliwiający przejście do drugiej fazy²².

Najważniejsze elementy osiągniętego porozumienia:

- Prawa obywateli. Zarówno obywatele UE 27 i Wielkiej Brytanii, jak i członkowie ich rodzin będą mogli po wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE kontynuować pobyt, naukę i pracę w danym kraju na takich zasadach, jakie obowiązują obecnie w UE. Zapisy umowy o wystąpieniu będą chroniły prawa: małżonków, zarejestrowanych partnerów, rodziców, dziadków, dzieci, wnuków i osób pozostających w trwałym związku z obywatelem UE 27 lub Wielkiej Brytanii, niemieszkających w tym samym państwie, co ten obywatel, którzy dołączą do niego w przyszłości. Ponadto obywatele UE 27 i Wielkiej Brytanii utrzymają swoje obecne prawa do opieki zdrowotnej, emerytur i pozostałych świadczeń socjalnych po dacie wystąpienia. Będą mogli otrzymywać przyznane wcześniej świadczenia w danym kraju, także mieszkając w innym kraju. W celu zapewnienia spójnej interpretacji prawnej tej części umowy o wystąpieniu, która dotyczy praw obywateli, Trybunał Sprawiedliwości UE (TSUE) będzie ostatecznym arbitrem w zakresie interpretacji prawa UE²³.
- Rozliczenie finansowe pomiędzy UE 27 a Wielką Brytanią. Wielka Brytania zgodziła się na pokrycie swojego udziału we wszystkich zobowiązaniach UE, podjętych do momentu wystąpienia Wielkiej Brytanii z UE. Dotyczy to: budżetu UE (ram finansowych na lata 2014–2020), Europejskiego Banku Inwestycyjnego, EBC, Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji,

²² Zgodnie z wytycznymi RE z 29 kwietnia 2017 r. warunkiem przejścia do drugiej fazy negocjacji (dotyczącej ram przyszłych relacji pomiędzy Wielką Brytanią a UE) było stwierdzenie przez RE, że w pierwszej fazie poczyniono wystarczający postęp, pozwalający na wypracowanie zadowalającej umowy w sprawie warunków wystąpienia. Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z kwietnia 2017 r.

²³ Uzgodniono, że sądy i trybunały Wielkiej Brytanii mają należycie uwzględniać decyzje TSUE podjęte po dacie wystąpienia, a także mają mieć możliwość zadawania TSUE pytań dotyczących interpretacji tych praw. Sądy będą sobie przekazywać swoje orzecznictwo i prowadzić dialog. Możliwe będzie ponadto występowanie przez rząd Wielkiej Brytanii i KE odpowiednio przed TSUE oraz sądami i trybunałami Wielkiej Brytanii. Uzgodniono także, że wdrożenie zapisów umowy o wystąpieniu dotyczących praw obywateli będzie monitorowane w UE 27 przez KE, a w Wielkiej Brytanii – przez niezależną instytucję.

Europejskiego Funduszu Rozwoju. Jeśli chodzi o zobowiązania w ramach budżetu UE, Wielka Brytania będzie partycypować w finansowaniu i uczestniczyć we wdrażaniu budżetów na lata 2019 i 2020 na takich zasadach, jakby nadal była członkiem UE, a ponadto weźmie udział w finansowaniu: określonych na 31 grudnia 2020 r. zobowiązań budżetowych, w przypadku których na ten dzień nie zrealizowano jeszcze płatności (tzw. *reste à liquider*, RAL)²⁴; zobowiązań wynikających ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE, podjętych przed 31 grudnia 2020 r. (bez zobowiązań, z którymi są powiązane odpowiednie aktywa²⁵); wszystkich programów UE realizowanych w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020, do momentu ich zamknięcia; zobowiązań warunkowych²⁶ określonych na dzień wystąpienia Wielkiej Brytanii z UE.

- Relacje między Irlandią a Irlandią Północną. Postanowienia umowy wielkopiątkowej z 10 kwietnia 1998 r. będą chronione, a wspólny obszar podróżowania (*common travel area*) pomiędzy Wielką Brytanią i Irlandią (włączając Wyspy Normandzkie i Wyspę Man) zostanie utrzymany. Wielka Brytania pozostaje zobowiązana do ochrony i wspierania współpracy pomiędzy Irlandią Północną a Irlandią także po wystąpieniu Wielkiej Brytanii z UE. Ma zapewnić tę ochronę przez odpowiednie ukształtowanie przyszłych relacji z UE. Jeśli nie uda się zrealizować powyższego celu, Wielka Brytania proponuje odpowiednie rozwiązania dotyczące Irlandii i Irlandii Północnej. Jeśli nie uda się osiągnąć zgody pomiędzy UE a Wielką Brytanią na ww. rozwiązania, Wielka Brytania zapewni pełną zgodność z tymi zasadami rynku wewnętrznego i unii celnej, które służą współpracy pomiędzy Irlandią a Irlandią Północną.

8.2. Nowy internetowy rejestr aktów delegowanych

Dnia 12 grudnia 2017 r. z inicjatywy KE, Rady Unii Europejskiej oraz PE został uruchomiony nowy internetowy [rejestr](#) aktów delegowanych (tj. aktów o charakterze nieustawodawczym o zasięgu ogólnym, uzupełniających lub zmieniających niektóre, inne niż istotne, elementy aktu ustawodawczego). Umożliwi on obywatelom UE śledzenie przebiegu unijnego procesu legislacyjnego. Wspólne przedsięwzięcie ww. instytucji europejskich jest efektem realizacji wspólnotowego programu na rzecz lepszego, przejrzystego i zrozumiałego procesu stanowienia prawa w UE. Rejestr

²⁴ W budżecie UE wydatki dzielą się na zobowiązania (*commitments*) i płatności (*payments*). Zobowiązania (a właściwie „środki na zobowiązania”) mają zapewnić pokrycie całości kosztów z tytułu zobowiązań prawnych, które zostaną ewentualnie podjęte w danym roku budżetowym. Zobowiązaniem prawnym może być umowa, umowa o udzielenie dotacji i decyzja o jej udzieleniu. Płatności (a właściwie „środki na płatności”) służą do pokrywania wydatków należnych w bieżącym roku, które wynikają ze zobowiązań prawnych zaciągniętych w roku bieżącym lub w latach poprzednich.

²⁵ W rozliczeniu finansowym nie będą ujęte np. aktywa z tytułu pożyczek udzielanych przez UE w ramach wsparcia finansowego i odpowiadające im zobowiązania UE.

²⁶ Zobowiązania warunkowe to zobowiązania, które mogą zostać uruchomione w szczególnych okolicznościach (np. związane z pożyczkami UE dla krajów trzecich, np. pomoc makrofinansowa w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa, udzielana m.in. Ukrainie).

pozwoli na wyszukiwanie aktów delegowanych związanych z konkretnym tematem bądź aktem prawnym.

8.3. Sprawozdanie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego na temat Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji

Dnia 19 grudnia 2017 r. Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) opublikował [raport](#) specjalny przedstawiający wyniki kontroli funkcjonowania Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (Single Resolution Board, SRB) i wywiązywania się z powierzonych jej zadań. ETO ocenił m.in. jakość ogólnych zasad i wytycznych przyjętych przez SRB oraz proces planowania *resolution* w przypadku poszczególnych banków. Kontrola Trybunału objęła również kwestie kadrowe.

W dokumencie stwierdzono uchybienia we wszystkich obszarach poddanych analizie, co, jak wskazano, wynikać może z faktu, iż zadanie polegające na utworzeniu SRB od podstaw w bardzo krótkim czasie stanowiło poważne wyzwanie. ETO podkreślił, że SRB nie sfinalizowała jeszcze procesu planowania restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków podlegających jej kompetencjom. W odniesieniu do kwestii kadrowych, SRB od momentu powstania napotykała trudności w rekrutowaniu wystarczającej liczby pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje. Opóźnienia w obsadzaniu stanowisk negatywnie wpłynęły na wszystkie obszary działalności SRB pomimo zaangażowania i motywacji jej pracowników.

W zaleceniach ETO wskazuje m.in. że SRB powinna najpierw ustalić, kiedy należy opracować pierwszy plan restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w pełni zgodny z jednolitym zbiorem przepisów dla każdego banku objętego jej kompetencjami. Następnie zaś powinna przystąpić do przygotowania takich planów, ustalając priorytety w ramach swoich prac zależnie od stopnia ryzyka. Powinno także nastąpić pilne wzmocnienie działu ds. kadrowych SRB tak, aby był on w stanie zaspokajać jej potrzeby rekrutacyjne, w szczególności w odniesieniu do stanowisk specjalistycznych oraz wyższego szczebla.

8.4. Sprawozdanie ETO na temat zarządzania kryzysowego EBC w odniesieniu do banków

Jak wynika z opublikowanego 16 stycznia 2018 r. [sprawozdania](#) ETO, EBC w ramach swoich kompetencji nadzorczych ustanowił solidne podstawy zarządzania kryzysowego. Istnieją jednak obszary wymagające poprawy. Stwierdzono pewne uchybienia we wstępnym planowaniu i konieczność poprawy przydzielania pracowników do najpilniejszych przypadków, jednak zasoby skierowane do oceny planów naprawy banków oraz nadzoru nad bankami w sytuacji kryzysowej wydają się zadowalające. EBC kończy obecnie uzgodnienia dotyczące zewnętrznej współpracy i koordynacji z innymi organami nadzoru oraz SRB. Zauważono, że nierozwiązane problemy mogą

opóźniać i ograniczać wymianę informacji oraz niekorzystnie wpływać na koordynację działań. Pozytywnie oceniono wprowadzone przez EBC procedury oceny planów naprawy banków.

W sprawozdaniu ETO poinformował, że EBC odmówił przekazania części dokumentów istotnych dla kontroli, co w ocenie Trybunału negatywnie wpłynęło na prace kontrolne.

EBC przyjął obowiązki w zakresie nadzoru nad systemem bankowym w 2014 r., kiedy utworzono Jednolity Mechanizm Nadzorczy. Kontrolerzy ETO przeanalizowali skuteczność realizacji przez EBC jednego zadania nadzorczego – zarządzania kryzysowego. Organy nadzoru stosują je do identyfikowania banków mających trudności finansowe oraz podejmowania koniecznych interwencji.

Zapowiedzi wydarzeń w lutym 2018 r.

Data	Wydarzenie
5–8 lutego	sesja plenarna PE
7 lutego	posiedzenie Rady Prezesów EBC bez decyzji w sprawie polityki pieniężnej
21 lutego	posiedzenie Rady Prezesów EBC bez decyzji w sprawie polityki pieniężnej
20 lutego	posiedzenie Rady Ecofin
23 lutego	posiedzenie Rady Europejskiej
28 lutego	posiedzenie Rady Organów Nadzoru Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA)
28 lutego–1 marca	sesja plenarna PE

Wykaz skrótów

ABSPP	<i>asset-backed securities purchase programme</i> , program Europejskiego Banku Centralnego skupu papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami
AHWP	<i>Ad Hoc Working Party on the Strengthening of the Banking Union</i> , doraźna grupa robocza Rady ds. wzmocnienia unii bankowej
APP	<i>asset purchase programme</i> , program skupu aktywów
BRRD	<i>Bank Recovery and Resolution Directive</i> , dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012
CBPP3	<i>covered bond purchase programme 3</i> , trzeci program Europejskiego Banku Centralnego skupu obligacji zabezpieczonych
CBC	Centralny Bank Cypru
CET 1	<i>common equity Tier 1 capital ratio</i> , wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1
CRD IV	<i>Capital Requirements Directive IV</i> , dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE
CRR	<i>Capital Requirements Regulation</i> , rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012
CSPP	<i>corporate sector purchase programme</i> , program Europejskiego Banku Centralnego skupu aktywów sektora przedsiębiorstw

DGS	<i>deposit guarantee schemes</i> , systemy gwarantowania depozytów
DGSD	<i>Deposit Guarantee Scheme Directive</i> , dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/49/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie systemów gwarancji depozytów
EBA	European Banking Authority, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC	Europejski Bank Centralny
Ecofin	Economic and Financial Affairs Council, Rada do Spraw Gospodarczych i Finansowych
EDIS	<i>European Deposit Insurance Scheme</i> , europejski system ubezpieczenia depozytów
EFW	Europejski Fundusz Walutowy
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority, Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych
ESM	<i>European Stability Mechanism</i> , Europejski Mechanizm Stabilności
ESMA	European Securities and Markets Authority, Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
ESRB	European Systemic Risk Board, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
ETO	Europejski Trybunał Obrachunkowy
IFRS 9	<i>International Financial Reporting Standard 9</i> , Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 9
KE	Komisja Europejska
LCR	<i>liquidity coverage ratio</i> , wskaźnik pokrycia płynności

MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
MREL	<i>minimum requirement on eligible liabilities</i> , minimalny wymóg w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych
NPLs	<i>non-performing loans</i> , kredyty zagrożone
PE	Parlament Europejski
PESCO	<i>permanent structured cooperation</i> , stała współpraca strukturalna
PKB	produkt krajowy brutto
PSD2	dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE
PSPP	<i>public sector purchase programme</i> , program Europejskiego Banku Centralnego skupu papierów wartościowych wyemitowanych przez sektor publiczny
Rada	Rada Unii Europejskiej
RE	Rada Europejska
RRM	<i>risk reduction measures</i> , środki ograniczające ryzyko
RWA	<i>risk weighted assets</i> , aktywa ważone ryzykiem
SBBS	<i>sovereign bond-backed securities</i> , papiery wartościowe zabezpieczone obligacjami skarbowymi
SPV	<i>special purpose vehicle</i> , spółka specjalnego przeznaczenia

SRB	Single Resolution Board, Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji
SRM	<i>Single Resolution Mechanism</i> , mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków
SSM	Single Supervisory Mechanism, jednolity mechanizm nadzorczy
RAL	<i>reste à liquider</i> , zobowiązania budżetowe, w przypadku których nie zrealizowano jeszcze płatności
TLAC	<i>total loss absorbing capacity</i> , wymóg całkowitej zdolności do absorpcji strat
TSCG	<i>Treaty on stability, coordination and governance in the Economic and Monetary Union</i> , Traktat o stabilności, koordynacji i zarządzaniu w unii gospodarczej i walutowej
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości UE
TUE	Traktat o Unii Europejskiej
UE	Unia Europejska
UGW	unia gospodarcza i walutowa
VAT	<i>value added tax</i> , podatek od wartości dodanej
VIES	<i>VAT Information Exchange System</i> , system wymiany informacji podatkowej

Autorzy i źródła

Autorzy

Komisja Europejska – Anna Górską, Weronika Lip, Maria Majkowska, Małgorzata Potocka, Małgorzata Szcześ

Rada Unii Europejskiej – Magdalena Gąsior, Weronika Lip, Maria Majkowska, Małgorzata Potocka, Małgorzata Siemaszko, Małgorzata Szcześ, Aleksandra Wesołowska

Eurogrupa – Maria Majkowska, Małgorzata Szcześ

Rada Europejska – Magdalena Gąsior, Małgorzata Potocka

Europejski Bank Centralny – Anna Górską, Aleksandra Wesołowska, Honorata Wyganowska

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego – Paweł Gąsiorowski, Martyna Migala

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego – Jarosław Michalewicz, Martyna Migala, Justyna Pycka, Paweł Smaga

Inne – Magdalena Gąsior, Maria Majkowska, Martyna Migala, Małgorzata Potocka, Małgorzata Szcześ

Zapowiedzi wydarzeń w lutym 2018 r. – Magdalena Gąsior, Martyna Migala

Redakcja

Magdalena Gąsior, Wydział Integracji Europejskiej DZ

Źródła

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady UE, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com.

www.nbp.pl

